

Arbeidsongeval. Heeft de werkgever voldaan aan de op hem rustende zorgplicht?

Rb. Noord-Holland 22-07-2019, ECLI:NL:RBNHO:2019:6423

Instantie

Rechtbank Noord-Holland

Datum

22 juli 2019

Magistraten

Mr. P.J. Jansen

Zaaknummer

7669275 \ EJ VERZ 19-17

Folio weergave[Download gedrukte versie \(PDF\)](#)**JCDI**

JCDI:ADS94413:1

Vakgebied(en)

Arbeidsrecht / Arbeidsomstandigheden en beroepsschade

Burgerlijk procesrecht / Bewijs

Verbintenissenrecht / Aansprakelijkheid

Verbintenissenrecht / Algemeen

Brondocumenten

ECLI:NL:RBNHO:2019:6423, Uitspraak, Rechtbank Noord-Holland, 22-07-2019

Wetgeving

Art. 7:658 BW

Essentie

Deelgeschil. Arbeidsongeval in trappenhuis. Werkgeversaansprakelijkheid. Bewijslastverdeling. Heeft de werkgever voldaan aan de op hem rustende zorgplicht?

Samenvatting

Verzoekster overkomt op 4 november 2014 een ongeval in het trappenhuis van het kantoorpand waar zij werkt. Die dag loopt zij met haar laptop in haar linkerhand via het trappenhuis van de 17^e naar de 16^e verdieping op weg naar een overleg met collega's. Net voordat verzoekster de eerste traprede van de tweede trap wil nemen, glijdt zij uit op het bordes tussen de twee trappen en valt van de trap naar beneden. Verzoekster slaat met haar hoofd tegen een betonnen muur en loopt hersenletsel op. Verzoekster stelt haar werkgever Robidus aansprakelijk op grond van art. 7:658 BW.

In het eerste deelgeschil (ECLI:NL:RBNHO:2018:7395) verzoekt verzoekster om een verklaring voor recht dat de zorgplicht van Robidus zich ook uitstrekt over het gebruik van de trap in het trappenhuis. De kantonrechter oordeelt dat dit het geval is en wijst het verzoek toe. Het tweede – onderhavige – deelgeschil ziet op de vraag of sprake is van een zorgplichtschending door Robidus. Verzoekster stelt dat het ongeval heeft plaatsgevonden tijdens de uitoefening van de werkzaamheden en dat Robidus op grond van art. 7:658 lid 1 BW aansprakelijk is. Robidus stelt daarentegen dat geen sprake is van een zorgplichtschending, omdat de trap veilig is en voldoet aan de daaraan te stellen eisen, en dat op haar geen waarschuwings- of instructieplicht geldt ten aanzien van het gebruik van de trap.

Ktr.: De kantonrechter stelt vast dat hij gebonden is aan de beschikking in het eerste deelgeschil. Nu de feitelijke toedracht van het ongeval op basis van de beschikbare stukken niet met zekerheid kan worden vastgesteld en Robidus niet direct na het ongeval onderzoek heeft gedaan, komt de mogelijkheid dat de feitelijke toedracht is gelegen in een andere, niet aan Robidus te wijten oorzaak, voor rekening en risico van haar als werkgever. Robidus moet derhalve aantonen dat alle redelijkerwijs te nemen maatregelen zijn genomen om het specifieke ongeval te voorkomen. Robidus heeft niet gesteld dat een tijdige RI&E, een plan van aanpak, adequate instructies, een schoonmaakprotocol, een tweede trapleuning en gele markeringen, onmogelijk of bezwaarlijk zijn. De kantonrechter is gelet daarop van oordeel dat niet is gebleken dat Robidus alle redelijkerwijs te nemen maatregelen heeft getroffen om het ongeval te voorkomen. Dit maakt dat Robidus niet aan haar

Verwant oordeel

Zie ook:

- HR 12 september 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF8254, NJ 2004/177 m.nt. G.J.J. Heerma van Voss (*Peters/Hofkens*): het is afhankelijk van de omstandigheden van het geval of de in art. 7:658 lid 1 BW bedoelde zorgplicht meebrengt dat een werkgever in zijn bedrijf een bijgewerkte en geëvalueerde RI&E in de zin van art. 4 Arbowet dient te hebben. Al aangenomen dat het ontbreken van een zodanige RI&E in het concrete geval een tekortkoming van de werkgever tegenover de werknemer zou inhouden, kan de werkgever ook in dat geval aan zijn aansprakelijkheid ontkomen door aan te tonen dat een RI&E die aan de daaraan te stellen eisen voldeed, het ongeval niet zou hebben voorkomen;
- HR 29 juni 2001, ECLI:NL:HR:2001:AB2432, NJ 2001/476 (*Industromontaza*): op de werkgever rust ook de bewijslast van de toedracht van het ongeval voor zover hij zich wil beperken tot het bewijs van het nakomen van op de aard van het ongeval toegespitste verplichtingen. Zonder nadere toelichting is niet begrijpelijk waarom de rapporten, waarin klaarblijkelijk op grond van de eigen verklaring van de werknemer — die pas geruime tijd na het ongeval met een afwijkende lezing is gekomen — de toedracht van het ongeval is omschreven, onvoldoende bewijs kan worden geput. Beide rapporten hebben mede tot doel zo kort mogelijk na het ongeval de toedracht ervan vast te leggen. De daarin gegeven omschrijving van de toedracht is niet onduidelijk of onvolledig;
- HR 10 december 1999, ECLI:NL:HR:1999:AA3837, NJ 2000/211 m.nt. P.A. Stein (*Fransen/Pasteurziekenhuis*): nu werkneemster schade heeft geleden in de uitoefening van haar werkzaamheden brengt het bepaalde in art. 7:658 lid 2 BW mee dat de werkgeefster aansprakelijk is voor de schade tenzij zij aantoonde dat zij de in lid 1 genoemde verplichtingen is nagekomen, dat nakoming van die verplichtingen het ongeval niet zou hebben voorkomen of dat de schade in belangrijke mate het gevolg is van opzet of bewuste roekeloosheid van de werkneemster. Niet hoeft vast te staan aan welke oorzaak het ongeval te wijten is;
- Hof Den Haag 21 mei 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:1266, NJF 2019/400 (*werkneemster/Aldi Zoetermeer B.V.*): werkgever aansprakelijk voor val werkneemster in supermarkt, ook als zij gevallen is na het doen van privéboodschappen na werktijd/sluitingstijd. De werkgever heeft betoogd dat nakoming van haar zorgplicht het ongeval niet had kunnen voorkomen, maar deze stelling is niet aannemelijk geworden nu de toedracht van het ongeval niet is komen vast te staan, mede als gevolg van nalatigheid van de werkgever om direct nadat zij van het ongeval op de hoogte was gesteld ter plaatse een onderzoek uit te (laten) voeren;
- Hof 's-Hertogenbosch 31 maart 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:1104: deze onduidelijkheid omtrent de toedracht van het ongeval betekent, gelet op hetgeen in het tussenarrest is overwogen, een ruimere bewijslast voor de werkgever ten aanzien van de vraag of zij heeft voldaan aan alle op haar rustende verplichtingen om dit specifieke ongeval te voorkomen;
- Hof 's-Hertogenbosch 10 maart 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:840: werkgever heeft ondanks de aan haar in art. 9 lid 1 van de Arbowet 1999 opgelegde verplichting geen directe melding van dit ongeval gedaan bij de Arbeidsinspectie, welke melding vereist was, nu werknemer met behulp van een ambulance naar een ziekenhuis is vervoerd, daar ook is opgenomen en er enige tijd heeft verbleven. Daardoor is het opmaken van een ongevalsrapport als bedoeld in art. 24 lid 4 Arbowet, welk rapport mogelijk wat meer duidelijkheid zou hebben kunnen verschaffen over de precieze toedracht van het ongeval, achterwege gebleven. Dat dient voor rekening en risico van de werkgever te blijven. Daaraan doet niet af dat de werkgever kennelijk in een veel later stadium het ongeval wel gemeld heeft en de Arbeidsinspectie toen van het opmaken van een ongevalsrapport heeft afgezien;
- Rb. Midden-Nederland (ktr. Utrecht) 23 december 2015, ECLI:NL:RBMNE:2015:9660: de exacte toedracht van het ongeval hoeft niet vast te staan terwijl een onzekere toedracht voor risico van de werkgever komt (HR 10 december 1999, ECLI:NL:HR:1999:AA3837, NJ 2000/211 en HR 4 mei 2001, ECLI:NL:HR:2001:AB1430, NJ 2001/377). Het antwoord op de vraag of werkneemster ten val is gekomen doordat zij is uitgegleden over een plas water kan daarom in het midden blijven. Omdat de toedracht niet vaststaat, valt evenmin te beoordelen of de val van werkneemster aangemerkt moet worden als een "huis- tuin- en keukensituatie", waarvoor het ziekenhuis niet aansprakelijk is. Dit betekent dat een en ander door middel van nadere onderbouwing en/of bewijslevering (door werkgever) duidelijk moet worden;
- Rb. Overijssel (ktr. Almelo) 17 oktober 2013, ECLI:NL:RBOVE:2013:2503: de kantonrechter acht een potentieel gevaarlijke situatie gegeven. Hierbij is van belang dat vaststaat dat de kraan in beweging is gekomen terwijl de toedracht van de bediening en de vraag of een mankement heeft bestaan aan het kastje niet geheel opgehelderd zullen kunnen worden. In dat kader is van belang dat werkgeefster heeft verzaakt de Arbeidsinspectie in te schakelen. Indien direct een (onafhankelijk) onderzoek had plaatsgevonden naar de toedracht van het arbeidsongeval was wellicht meer duidelijkheid verkregen. De bestaande onduidelijke toedracht dient daarom voor rekening en risico van werkgeefster te komen.

Wenk

Deze zaak draait om de vraag voor wiens risico het komt dat de toedracht van het arbeidsongeval niet kan worden vastgesteld. Op grond van art. 7:658 BW is de werkgever aansprakelijk voor schade van de werknemer die hij in de uitoefening van de werkzaamheden oploopt. Om aan aansprakelijkheid te ontkomen moet de werkgever aantonen dat hij zijn zorgplicht voor de veiligheid van het werk heeft nageleefd of dat de schade het gevolg is van opzet of bewuste roekeloosheid van de werknemer. Op de werkgever rust de bewijslast van de toedracht van het ongeval voor zover hij zich wil beperken tot het bewijs van het nakomen van de op de aard van het ongeval toegespitste verplichtingen (zie HR 29 juni 2001, *NJ* 2001/476 onder 'Zie ook'). Blijft de toedracht van een schadeveroorzakende gebeurtenis uiteindelijk onopgehelderd, kan dit betekenen dat er een ruimere bewijslast rust op de werkgever, in die zin dat de werkgever moet aantonen welke maatregelen in het algemeen zijn genomen (zie Hof 's-Hertogenbosch 31 maart 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:1104 onder 'Zie ook'). Als de werkgever er uiteindelijk niet in slaagt te bewijzen dat hij aan zijn zorgverplichting heeft voldaan, dan is het causaal verband tussen zijn tekortkoming en het ongeval in beginsel gegeven. In de rechtspraak is evenwel aangenomen dat de werkgever alsnog aan aansprakelijkheid kan ontkomen indien hij stelt en bewijst dat nakoming van zijn zorgplicht het ongeval niet zou hebben voorkomen (zie HR 10 december 1999, *NJ* 2000/211 onder 'Zie ook').

In de onderhavige zaak staat vast dat werkneemster tijdens haar werk ten val is gekomen en daarbij letsel is ontstaan. Ten aanzien van de toedracht heeft de werkneemster aanvankelijk verklaard dat zij van de bovenste trede van de tweede trap is gevallen. Vervolgens stelt zij te zijn uitgegleden en gevallen op het bordes tussen twee verdiepingen, omdat het bordes glad zou zijn geweest door korrels of gruis. Haar werkgever acht deze verklaringen telkens wisselend en inconsistent, en heeft aan de hand van getuigenverklaringen betoogd dat werkneemster is gevallen omdat zij met haar schoen of hak zou zijn blijven haken in een wijde broekspijp. Volgens de kantonrechter heeft werkneemster echter op voldoende geloofwaardige en overtuigende manier toegelicht dat zij met haar eerdere verklaring – dat zij van de bovenste trede van de tweede trap is uitgegleden – steeds heeft gedoeld op de overgang van het bordes naar die trap. Daarnaast heeft de werkgever nagelaten kort na het ongeval onderzoek te doen naar de feitelijke toedracht terwijl hij wel op de hoogte was van het ongeval. Omdat de toedracht in de onderhavige zaak niet vaststaat, is het volgens de kantonrechter aan de werkgever om te stellen en zo nodig te bewijzen welke veiligheidsmaatregelen in het algemeen zijn genomen. De kantonrechter toetst deze maatregelen vervolgens aan de door werkneemster gestelde oorzaak. In dat verband overweegt de kantonrechter dat niet is gebleken dat er instructies zijn gegeven over het gebruik van het trappenhuis of dat er een schoonmaakprotocol was. Ook is een eerste RI&E pas na het ongeval uitgevoerd en waren concrete maatregelen – zoals een tweede armleuning en gele markeringen – niet genomen, terwijl deze maatregelen niet onmogelijk of bezwaarlijk waren. Naar het oordeel van de kantonrechter is hiermee niet gebleken dat alle redelijkerwijs te nemen maatregelen zijn getroffen om het ongeval te voorkomen, en trekt de werkgever uiteindelijk aan het kortste eind.

Partij(en)

Beschikking in de zaak van

[Verzoekster], verzoekende partij, gemachtigde: mr. L.J.G. Derks,
tegen

1. Achmea Schadeverzekeringen N.V., te Apeldoorn,
2. Robidus Adviesgroep B.V., te Zaandam,
verwerende partijen, hierna gezamenlijk te noemen: Robidus c.s., gemachtigde: mr. E. Bos-van den Berg.

Uitspraak

Kantonrechter Zaanstad:

1. Het procesverloop

1.1.

[Verzoekster] heeft een verzoek ingediend in het kader van een deelgeschil als bedoeld in artikel 1019w van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (hierna: Rv). Robidus c.s. hebben een verweerschrift ingediend.

1.2.

Op 24 juni 2019 heeft een zitting plaatsgevonden. De griffier heeft aantekeningen gemaakt van wat partijen ter toelichting van hun standpunten naar voren hebben gebracht. [Verzoekster] heeft gebruik gemaakt van pleitaantekeningen, die zijn overgelegd.

2. De feiten

2.1.

[Verzoekster], geboren op [geboortedag] 1977, is op 4 november 2014 een ongeval overkomen in het trappenhuis van het kantoorpand 'Saen Tower' in Zaandam (hierna: het kantoorpand).

2.2.

[Verzoekster] was op dat moment in loondienst van financieel dienstverlener Robidus, in de functie van manager business control. Robidus huurde ten tijde van het ongeval de 16e en 17e etage van het kantoorpand.

2.3.

Op 4 november 2014 liep [verzoekster] met haar laptop in haar linkerhand via het trappenhuis van de 17e naar de 16e etage. Zij was op weg naar een overleg met collega's. De trap die de 16e en 17e etage met elkaar verbindt, bestaat uit twee trappen met een bordes. [Verzoekster] is, na de eerste trap te zijn afgelopen, op het bordes uitgegleden, net voordat zij de eerste traprede van de tweede trap zou nemen, en van die trap naar beneden gevallen. Daarbij is zij met haar hoofd tegen een betonnen muur geslagen. [Verzoekster] heeft hierdoor hersenletsel opgelopen.

2.4.

Het trappenhuis is door partijen benoemd als een industriële omgeving. De plaats op de trap waar [verzoekster] het ongeval is overkomen, ziet er inmiddels, ruim vier jaar na het ongeval, als volgt uit:

[Deze afbeelding wordt zo spoedig mogelijk toegevoegd]

2.5.

Bij e-mail van 12 september 2017 heeft [verzoekster] Robidus aansprakelijk gesteld voor de door haar geleden schade als gevolg van het ongeval. Robidus heeft de aansprakelijkstelling doorgestuurd naar haar aansprakelijkheidsverzekeraar Achmea.

2.6.

In opdracht van Achmea heeft Raasveld Expertise een toedrachtonderzoek verricht, waarvan de bevindingen in een rapportage van 18 oktober 2017 zijn neergelegd. Naar aanleiding van deze rapportage heeft Achmea de aansprakelijkheid afgewezen.

2.7.

In een beschikking van 1 augustus 2018 (zaaknummer 6982251 EJ VERZ 18-51) heeft de kantonrechter van de rechtbank Noord-Holland geoordeeld dat de zorgplicht van Robidus als werkgever zich op grond van artikel 7:658 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW) ook uitstrekt over de trap en het trappenhuis tussen de 16e en 17e etage in het kantoorpand.

2.8.

In de beschikking van 1 augustus 2018 is daarnaast het volgende overwogen:

“4.6.

Nu vaststaat dat [verzoekster] een arbeidsongeval is overkomen en zij schade heeft opgelopen in de uitoefening van haar werkzaamheden, is de aansprakelijkheid van Robidus in beginsel gegeven. De juiste, exacte toedracht van het ongeval hoeft [verzoekster] niet te stellen. Het is ingevolge artikel 7:658 lid 2 BW aan Robidus aan te tonen dat zij de in lid 1 van dit artikel opgenomen zorgplicht is nagekomen. Partijen hebben hun standpunten over de invulling en inhoud van de zorgplicht in de processtukken van dit deelgeschil en ter zitting in grote lijnen uiteengezet. Mede gezien het petitum van het verzoekschrift, gaat het echter buiten het bestek van dit deelgeschil om te beoordelen waar de zorgplicht van Robidus precies uit bestaat en of die zorgplicht is geschonden. Daarbij is bovendien van belang dat in de processtukken er nog van wordt uitgegaan dat [verzoekster] op de trap is uitgegleden terwijl zij ter zitting heeft verklaard op het bordes te zijn uitgegleden.”

3. Het verzoek en het verweer

3.1.

[Verzoekster] verzoekt de kantonrechter vast te stellen dat sprake is van een schending van de op Robidus rustende zorgplicht jegens [verzoekster] ten aanzien van het gebruik van de trap in het trappenhuis in de 'Saen Tower', en vast te stellen dat Robidus aansprakelijk is voor het ongeval van 4 november 2014 en de daaruit voortvloeiende schade. Aan dit verzoek legt [verzoekster] ten grondslag – kort weergegeven – dat het ongeval heeft plaatsgevonden tijdens de uitvoering van haar werk en dat Robidus daarvoor aansprakelijk is op grond van artikel 7:658 lid 1 BW.

3.2.

Robidus c.s. voeren verweer. Volgens Robidus c.s. is Robidus niet aansprakelijk voor het ongeval dat [verzoekster] is overkomen, omdat – samengevat – geen sprake is van een schending van de zorgplicht door Robidus. Daarbij hebben Robidus c.s. erop gewezen dat de trap waarop [verzoekster] is gevallen veilig was en voldeed aan de daaraan te stellen eisen, en dat op Robidus geen waarschuwings- of instructieplicht gold ten aanzien van het gebruik van de trap.

4. De beoordeling

4.1.

Het gaat in deze zaak om de vraag of Robidus aansprakelijk is voor de schade als gevolg van het ongeval dat [verzoekster] op 4 november 2014 is overkomen.

4.2.

In eerdergenoemde beschikking van 1 augustus 2018 is door de kantonrechter geoordeeld dat de zorgplicht van Robidus als werkgever zich op grond van artikel 7:658 lid 1 BW ook uitstrekt over de trap en het trappenhuis tussen de 16e en 17e etage in het kantoorpand. Verder is in die beschikking geoordeeld dat vaststaat dat [verzoekster] een arbeidsongeval is overkomen waarbij zij schade heeft opgelopen in de uitoefening van haar werkzaamheden, en dat daarmee de aansprakelijkheid van Robidus in beginsel gegeven is. Volgens de beschikking van 1 augustus 2018 is het op grond van artikel 7:658 lid 2 BW vervolgens aan Robidus om aan te tonen dat zij de zorgplicht van artikel 7:658 lid 1 BW is nagekomen, wil Robidus aan aansprakelijkheid ontkomen.

4.3.

De kantonrechter stelt vast dat met de hiervoor onder 4.2 genoemde oordelen in de beschikking van 1 augustus 2018 uitdrukkelijk en zonder voorbehoud is beslist op één of meer geschilpunten tussen partijen betreffende hun materiële rechtsverhouding. Daaraan is de kantonrechter in deze zaak gebonden. Dat volgt ook uit artikel 1019cc lid 1 Rv. Er is geen grond om op die oordelen terug te komen.

4.4.

Dat betekent dat in deze zaak met name moet worden beoordeeld waar de zorgplicht van Robidus precies uit bestaat en of die zorgplicht is geschonden. Die vraag leent zich voor een beoordeling in dit deelgeschil, omdat de verzochte beslissing daarover kan bijdragen aan de totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst.

4.5.

Uit artikel 7:658 lid 1 BW volgt dat de zorgplicht van Robidus inhoudt dat zij verplicht was het trappenhuis op zodanige wijze in te richten en te onderhouden, en ten aanzien daarvan voor het verrichten van de arbeid zodanige maatregelen te treffen en aanwijzingen te verstrekken als redelijkerwijs nodig is om te voorkomen dat [verzoekster] in de uitoefening van haar werkzaamheden schade lijdt. De zorgplicht van dat artikel vereist een hoog veiligheidsniveau en bovendien diende Robidus een op de omstandigheden van het geval toegesneden toezicht te houden op behoorlijke naleving van de door haar gegeven instructies, en op een behoorlijk onderhoud van het trappenhuis (zie de uitspraak van de Hoge Raad van 11 april 2008, gepubliceerd op www.rechtspraak.nl, onder nummer ECLI:NL:HR:2008:BC9225 (*Tarioui/Vendrig*)).

4.6.

Verder was Robidus op grond van artikel 3.2 van het Arbeidsomstandighedenbesluit (hierna: Arbobesluit) gehouden het trappenhuis, de trap en het bordes zodanig uit te rusten, te onderhouden, en zindelijk en ordelijk te houden, dat gevaar voor de veiligheid van de werknemers zoveel mogelijk wordt voorkomen. Artikel 3.11 Arbobesluit legt de verplichting op ervoor zorg te dragen dat de vloeren van arbeidsplaatsen, waaronder in dit geval het trappenhuis en het bordes daarvan, zo veel mogelijk vrij zijn van oneffenheden en zo veel mogelijk vast, stabiel en stroef zijn. Volgens artikel 3.14 Arbobesluit moeten verbindingswegen op de arbeidsplaats zodanig zijn gelegen en ingericht dat zij op eenvoudige wijze, veilig en overeenkomstig hun bestemming door voetgangers kunnen worden gebruikt.

4.7.

De kantonrechter neemt gelet op de stukken en de verklaring van [verzoekster] op de zitting als vaststaand aan dat [verzoekster] is uitgegleden en gevallen op het bordes tussen de 16e en 17e etage, op het punt waar het bordes overgaat in de eerste, bovenste traprede van de tweede trap. Anders dan Robidus c.s. ziet de kantonrechter geen reden om te oordelen dat de verklaringen van [verzoekster] steeds wisselend en inconsistent zouden zijn. [Verzoekster] heeft op een voldoende geloofwaardige en overtuigende manier toegelicht dat zij met haar eerdere verklaring dat zij van de bovenste trede van de tweede trap is uitgegleden, steeds heeft bedoeld op de overgang van het bordes naar die trap.

4.8.

Er kan niet worden vastgesteld wat de oorzaak en de exacte toedracht is geweest van het uitglijden en de valpartij van [verzoekster]. [Verzoekster] heeft, ook op de zitting, gesteld dat zij het gevoel had dat het bordes glad was, in die zin dat er op het bordes gruis of korrels lagen waarover zij is uitgleden. Maar zekerheid daarover heeft [verzoekster] niet. Robidus c.s. hebben betwist dat op het bordes gruis en korrels aanwezig waren, maar gegevens daarover ontbreken en die betwisting is ook niet nader onderbouwd. Robidus c.s. hebben verklaringen overgelegd van medewerkers, destijds collega's van [verzoekster], die hebben geopperd dat [verzoekster] is gevallen doordat zij met haar schoen of hak zou zijn blijven haken in een wijde broekspijp, maar ook hier geldt dat voldoende zekerheid daarover niet blijkt uit die verklaringen. Volgens [verzoekster] droeg zij ten tijde van het ongeval een normale damespantalon met rechte broekspijpen. Het voorgaande betekent dat oorzaak en toedracht van het ongeval onvoldoende vast staan, en dat die oorzaak en toedracht ook niet meer kunnen worden vastgesteld door bijvoorbeeld nader onderzoek of getuigenverklaringen.

4.9.

Robidus heeft niet kort na het ongeval een onderzoek gedaan naar de oorzaak of de toedracht van het ongeval, en ook niet naar de omstandigheden in het trappenhuis, de toestand van de trap of het bordes, terwijl het ongeval wel direct bekend was bij Robidus. In een door Robidus c.s. overgelegde verklaring van de toenmalige leidinggevende van [verzoekster] blijkt dat deze wel meteen na het ongeval naar [verzoekster] toe is gegaan, maar van enig onderzoek blijkt daaruit niet. Het rapport van het toedrachtsonderzoek dat in opdracht van Achmea is gedaan door Raasveld Expertise dateert van 18 oktober 2017 en dus van bijna drie jaar later. Daaruit kan onvoldoende blijken van de feitelijke omstandigheden ter plaatse op het tijdstip dat het ongeval plaatsvond. De kantonrechter komt dan ook tot de conclusie dat oorzaak en toedracht van het ongeval onvoldoende vast staan, mede omdat Robidus – als werkgever – niet direct na het ongeval een onderzoek heeft gedaan of heeft laten doen.

4.10.

Het voorgaande brengt mee dat niet kan worden uitgesloten dat het bordes glad was, in die zin dat er op het bordes gruis of korrels lagen, en dat [verzoekster] daardoor is uitgleden en gevallen. Nu de feitelijke toedracht van het ongeval op basis van de beschikbare stukken en bewijsmiddelen niet met zekerheid kan worden vastgesteld, en Robidus niet direct na het ongeval onderzoek heeft gedaan, komt de mogelijkheid dat de feitelijke toedracht is gelegen in een andere, niet aan Robidus te wijten oorzaak, voor rekening en risico van Robidus als werkgever.

4.11.

Ook als de exacte toedracht en oorzaak van een ongeval niet vaststaat of niet is vast te stellen, kan de werkgever voor dat ongeval aansprakelijk zijn. Immers, als vaststaat dat de werknemer schade heeft geleden in de uitoefening van de werkzaamheden is de werkgever in beginsel aansprakelijk, zoals ook al is overwogen in de beschikking van 1 augustus 2018. De toedracht en oorzaak van het ongeval hoeft de werknemer in dat geval dus niet te stellen of te bewijzen (zie de uitspraak van de Hoge Raad van 4 mei 2001, gepubliceerd op www.rechtspraak.nl, onder nummer ECLI:NL:HR:2001:AB1430 (*Bloemsma/Hattuma*)). Het is dan op grond van artikel 7:658 lid 2 BW aan de werkgever, wil die aan aansprakelijkheid ontkomen, om aan te tonen dat alle redelijkerwijs te nemen maatregelen zijn genomen om het specifieke ongeval te voorkomen. Op de werkgever rust de bewijslast van de toedracht van het ongeval voor zover zij zich wil beperken tot het bewijs van het nakomen van op de aard van het ongeval toegespitste verplichtingen (zie de uitspraak van de Hoge Raad van 29 juni 2001, gepubliceerd op www.rechtspraak.nl, onder nummer ECLI:NL:HR:2001:AB2432 (*Industromontaza*)). Als de toedracht van het ongeval niet komt vast te staan, is het aan de werkgever om te stellen en zo nodig te bewijzen welke veiligheidsmaatregelen meer in het algemeen zijn genomen.

4.12.

Robidus had vóór en ten tijde van het ongeval geen risico-inventarisatie en -evaluatie (hierna: RI&E) vastgelegd, zoals vereist volgens artikel 5 lid 1 van de Arbeidsomstandighedenwet, waarin is aangegeven welke risico's het gebruik van het trappenhuis en de trap voor werknemers met zich meebracht. Ook het vereiste plan van aanpak ontbrak destijds. Daarmee heeft Robidus haar wettelijke plicht geschonden om de mogelijke en eventuele risico's van het (gebruik van het) trappenhuis in kaart te brengen.

4.13.

Verder is niet gebleken van schriftelijke of mondelinge instructies aan het personeel over het gebruik van het trappenhuis en de trap, over valgevaar op de vloer daarvan of het bordes, of over het gebruik van bepaald schoeisel. In zijn algemeenheid kan van een werkgever niet worden gevergd dat hij instructies geeft over het gebruik van een vaste trap of een bordes, voor zover het gaat om alledaagse handelingen met een huis-, tuin- en keukenkarakter. Echter, nu de oorzaak van het ongeval niet vast staat en niet kan worden uitgesloten dat het bordes glad was, in die zin dat er op het bordes gruis of korrels lagen, moet daarmee bij de beoordeling van de nakoming van de zorgplicht rekening worden gehouden, en waren instructies in zijn algemeenheid en gericht op de mogelijkheid van gladheid op het bordes in dit geval wel vereist.

4.14.

Ook is niet gebleken dat het trappenhuis, de trap en het bordes regelmatig werden schoongemaakt, en dat daarvoor een protocol of een richtlijn was opgesteld. Robidus heeft wel gesteld dat regelmatig werd schoongemaakt, maar die stelling is niet gemotiveerd en niet onderbouwd. Er is geen protocol of richtlijn overgelegd, geen gegevens over contracten of afspraken met schoonmaakbedrijven of de beheerder van de 'Saen Tower', en geen gegevens over inspectie- of schoonmaakrondes en de frequentie daarvan. Dat betekent dat niet kan worden vastgesteld dat Robidus de verplichtingen van de artikelen 3.2, 3.11 en 3.14 Arbobesluit heeft nageleefd.

4.15.

De eerste RI&E is uitgevoerd in maart 2015, dus na het ongeval. Uit het RI&E-rapport van Prisma Arbozorg blijkt dat wordt aanbevolen om in dit specifieke geval gezien de breedte van de trap een tweede armleuning te plaatsen, zodat deze aan beide zijden van de trap vastgehouden kan worden, en om medewerkers te instrueren altijd één hand aan de leuning te houden en niet met volle handen gebruik te maken van de trap. Gelet op dit RI&E-rapport waren er dus concrete maatregelen mogelijk ten aanzien van de veiligheid van de trap en het gebruik daarvan. Die maatregelen waren ten tijde van het ongeval niet getroffen.

4.16.

Vast staat dat er inmiddels gele markeringen zijn aangebracht in het gehele trappenhuis, op het punt waar het bordes overgaat naar de eerste traptreden. Robidus stelt dat die gele markeringen zijn aangebracht naar aanleiding van een ontruimingsoefening en ten behoeve van een slechtziende medewerker. Dat kan echter niet wegnemen dat er een eenvoudige maatregel mogelijk was om de zichtbaarheid van de overgang van het bordes naar de traptrede te bevorderen en te vergroten, juist op de plek waar [verzoekster] het ongeval is overkomen.

4.17.

Robidus c.s. hebben niet gesteld dat de hiervoor genoemde maatregelen, te weten een tijdige RI&E, een plan van aanpak, adequate instructies, een schoonmaakprotocol, een tweede trappleuning en gele markeringen, onmogelijk waren of bezwaarlijk van haar konden worden geveerd. De kantonrechter is gelet daarop van oordeel dat niet is gebleken dat Robidus alle redelijkerwijs te nemen maatregelen heeft getroffen om het ongeval te voorkomen. De kantonrechter komt daarom tot de conclusie dat Robidus niet aan de zorgplicht van artikel 7:658 lid 1 BW heeft voldaan.

4.18.

Robidus kan ondanks de schending van de zorgplicht nog aan aansprakelijkheid ontkomen, als zij aantoonbaar dat de nakoming van de zorgplicht en de hiervoor genoemde maatregelen het ongeval niet zouden hebben voorkomen (zie de uitspraak van de Hoge Raad van 12 september 2003, gepubliceerd op www.rechtspraak.nl, onder nummer ECLI:NL:HR:2003:AF8254 (*Peters/Hofkens*)). Robidus c.s. hebben gesteld dat dit het geval is, maar die stelling is onvoldoende gemotiveerd en onderbouwd en kan daarom niet worden gevolgd. Daarbij komt dat die stelling temeer niet kan worden gevolgd, omdat de toedracht en de oorzaak van het ongeval niet is komen vast te staan, mede als gevolg van nalatigheid van Robidus om direct na het ongeval een onderzoek te (laten) doen.

4.19.

Uit het voorgaande volgt dat Robidus aansprakelijk is voor het ongeval van [verzoekster] op 4 november 2014 en voor de daaruit voortvloeiende schade. Naar de kantonrechter begrijpt, verzoekt [verzoekster] om dat voor recht te verklaren en dat verzoek zal dus worden toegewezen.

4.20.

[Verzoekster] verzoekt op grond van artikel 1019aa lid 1 Rv om een begroting van de kosten van dit deelgeschil, op basis van 11.9 uur aan werkzaamheden voor de advocaat van [verzoekster], een uurtarief van € 220,00 per uur exclusief btw, en een totaal bedrag van € 3.167,78 inclusief btw. Zij verzoekt geen veroordeling van Robidus c.s. in die kosten. De kantonrechter zal daarom volstaan met een begroting. Bij die begroting moet de kantonrechter een redelijkheidstoets hanteren, in die zin dat zowel het invoeren van de rechtsbijstand als de daarvoor gemaakte kosten redelijk moeten zijn. Niet ter discussie staat dat het invoeren van rechtsbijstand redelijk is. Robidus c.s. hebben in het verweerschrift wel gemotiveerd betoogd dat de omvang van de kosten niet redelijk is en verzoeken die kosten te begrenzen op basis van maximaal 9 uur aan werkzaamheden, een uurtarief van € 220,00 per uur, vermeerderd met btw, dus op een bedrag van € 2.395,80 inclusief btw. [Verzoekster] heeft op de zitting het verweer van Robidus c.s. op dit punt niet weersproken. De kantonrechter zal de kosten daarom begrenzen op een bedrag van € 2.395,80 inclusief btw en het door [verzoekster] betaalde griffierecht van € 81,00.

5. De beslissing

De kantonrechter:

5.1.

verklaart voor recht dat sprake is van een schending van de op Robidus rustende zorgplicht jegens [verzoekster] ten aanzien van het gebruik van de trap in het trappenhuis in de 'Saen Tower', en verklaart voor recht dat Robidus aansprakelijk is voor het ongeval van 4 november 2014 en de daaruit voortvloeiende schade;

5.2.

begroot de kosten van dit deelgeschil op € 2.395,80 inclusief btw en € 81,00 aan griffierecht.

Deze beschikking is gegeven door mr. P.J. Jansen en op bovengenoemde datum in het openbaar uitgesproken in aanwezigheid van de griffier.